

Samen maken we Haarlemmermeer

Meer wonen, leefbaarheid en veiligheid

gemeenteraad
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk
Gemeenteraad Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
E-mail info@haarlemmermeer.nl
Internet www.haarlemmermeer.nl

Fotografie
Beeldbank Haarlemmermeer, Shutterstock.com

juni 2026

Inhoudsopgave

Inleiding **5**

1. Veiligheid **8**
1.1 Preventie en handhaving 8
1.2 Gecoördineerde aanpak en geweld 8
1.3 Criminaliteit onder jongeren 9
1.4 Veilige en nette leefomgeving 9
1.5 Geweld tegen vrouwen 10
1.6 Samenleven en waarden 10
1.7 Digitale veiligheid steeds belangrijker 10
1.8 Weerbaarheid bij crisis 10
1.9 Speerpunten veiligheid 10

2. Zorg en onderwijs **11**
2.1 Zorg voor elkaar 11
2.2 Kinderen, jongeren, jeugdzorg 11
2.3 School meer dan een gebouw 12
2.4 School meer dan onderwijs 12
2.5 Ouderen zo lang mogelijk zelfstandig 12
2.6 Dakloosheid 12
2.7 Ziekenhuis in de omgeving 12
2.8 Speerpunten Zorg en onderwijs 13

3. Werk en inkomen **14**
3.1 Arbeidsmarktbeleid: iedereen doet mee 14
3.2 Bestaanszekerheid is preventie 15
3.3 Inloop en één-loket 15
3.4 Vroegsignalering schulden 15
3.5 Speerpunten Werk en inkomen 15

4. Mobiliteit **16**
4.1 Brug over de ringvaart 16
4.2 Differentiatie parkeerbeleid naar doelgroepen waar mogelijk 17
4.3 Betere bereikbaarheid met OV 17
4.4 Overige prioriteiten 17
4.5 Speerpunten en mobiliteit 17

5. Wonen en ruimtelijke ordening **18**
5.1 Woonruimte 18
5.2 Realisme in groei 18
5.3 Betaalbaarheid en doorstroming 19
5.4 Ruimtelijke keuzes 19
5.5 Vereenvoudigen en versnellen 19
5.6 Speerpunten Wonen en Ruimtelijke ordening 19

6. Kwaliteit fysieke leefomgeving **20**
6.1 Afvalstoffenheffing in de hand 20
6.2 Inrichting en onderhoud 20
6.3 Klimaatadaptatie is noodzakelijk 21
6.4 Energie essentieel 21
6.5 Speerpunten Kwaliteit fysieke leefomgeving 22

7. Economische zaken 23
7.1 Schiphol in balans 23
7.2 Regeldruk en gelijke behandeling 24
7.3 Speerpunten Economische zaken 24

8. Maatschappelijke ontwikkeling 25
8.1 Lokaal initiatief 25
8.2 Welzijnsorganisaties bekeken 25
8.3 Sport, recreatie en cultuur 25
8.4 Dorpshuizen en wijkgebouwen 26
8.5 Asielopvang 26
8.6 Speerpunten maatschappelijke ontwikkeling 26

9. Bestuur, samenleving en publiekscontact 27
9.1 Identiteit Haarlemmermeer 27
9.2 Uitvoeringskracht gemeentelijke organisatie 27
9.3 Kritisch kijken naar ondersteuning bestuur 28
9.4 Vertrouwen, respect en grenzen 28
9.5 Participatie moet bijdragen aan beter resultaat 28
9.6 Verbetering dienstverlening gemeente 28
9.7 Speerpunten Bestuur, samenleving en publiekscontact 28

10. Financiën 29
10.1 Aanpak en tabel 29
10.2 Speerpunten Financiën 31

Inleiding

Coalitieakkoord Haarlemmermeer: Samen werken aan een sterke, leefbare toekomst.

Haarlemmermeer is ontstaan uit moed, verbeeldingskracht en verbondenheid. Waar ooit water lag, werd door saamhorigheid, techniek en bestuurlijke vastberadenheid nieuw land gemaakt. Tegelijkertijd wortelt onze gemeente in eeuwenoude dijken, polders, dorpen en het karakteristieke landschap van Haarlemmerliede & Spaarnwoude. Samen vormen zij een gemeente waarin geschiedenis, landschap en vernieuwing elkaar versterken.

Die geschiedenis past bij wie wij zijn: een gemeente van pioniers, doeners, dorpen, ondernemers, gezinnen, sterke wijken en gemeenschappen die vooruit willen. Van de droogmakerij tot de lintdorpen en recreatieve groengebieden: overal zien we dezelfde kracht van mensen die samen bouwen aan hun leefomgeving.

Visie en aanpak

De coalitiepartijen hebben een breed gedragen akkoord gesloten van vijf lokaal gewortelde partijen. Er is geluisterd naar alle partijen en daar zijn drie centrale thema's uit naar voren gekomen: wonen, leefbaarheid en veiligheid. Met dit als basis is een akkoord gesloten om Haarlemmermeer sterker, veiliger en leefbaarder te maken. De focus ligt op een toekomst waarin iedereen meetelt, economie en duurzaamheid samengaan en veiligheid bereikt wordt door handhaving en preventie. Door te investeren in leefbaarheid, verbinding en aandacht blijft Haarlemmermeer een plek waar mensen veilig en vrij kunnen wonen, werken en samenleven.

Het akkoord bouwt voort op wat goed gaat en richt zich op verbeteringen waar dat nodig is. Niet alles kan tegelijk, keuzes zijn onvermijdelijk. We gaan ons eigen verhaal van Haarlemmermeer versterken en gebruiken dat in onze keuzes. Daarbij ligt prioriteit bij de uitvoering. Dus inzet op eenvoudiger en slimmer werken en organiseren.

Samenwerking en inzet

Haarlemmermeer is sterk dankzij de inzet van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, verenigingen, vrijwilligers en professionals. Mensen zorgen voor elkaar in dorpen en wijken, bedrijven creëren werk en innovatie, en scholen, sportverenigingen en zorgorganisaties vormen het fundament van de samenleving. De gemeente staat naast deze partijen, stelt duidelijke kaders, ondersteunt waar nodig en grijpt in bij overschrijding van grenzen.

De komende jaren ligt de nadruk op betaalbaar wonen, leefbaarheid, veiligheid, preventie, duurzaamheid, bereikbaarheid, goede dienstverlening en financieel verstandig bestuur.

Meer leefbaarheid

Preventie is een rode draad in het beleid. Door vroegtijdig problemen te signaleren en samen te werken, worden zwaardere en duurdere problemen voorkomen. Dit geldt voor zorg, jeugdhulp, leefbaarheid, veiligheid, schulden, gezondheid, openbare ruimte en klimaatadaptatie in buurten en dorpen. Het doel is een samenleving waarin mensen zich gelukkiger en meer verbonden voelen.

Meer woningen

Wonen is een van de grootste uitdagingen. Haarlemmermeer wil dat mensen kunnen blijven wonen in onze gemeente, ongeacht hun levensfase. Dit vraagt om nieuwe woningen, maar ook om bereikbare wijken, goede voorzieningen, voldoende groen, verkeersveiligheid en een schone, veilige openbare ruimte. De gemeente kiest voor verantwoord en duurzaam groeien, waarbij bereikbaarheid en leefbaarheid meegroeien.

Meer veiligheid

Veiligheid krijgt extra aandacht. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun straat, bij scholen, in winkelgebieden, bij sportverenigingen, in het openbaar vervoer en online. Dit vraagt om preventie en handhaving. De coalitie investeert in zichtbaarheid op straat, samenwerking tussen partners zoals politie, boa's en jongerenwerk, en een aanpak van overlast, (jeugd)criminaliteit, ondermijning en geweld. Het voorkomen dat mensen in de criminaliteit raken, is een speerpunt.

Gelijkwaardigheid

Haarlemmermeer blijft een plek waar iedereen gelijkwaardig kan meedoen. Vrijheid, gelijke behandeling, verantwoordelijkheid en respect voor elkaar en de rechtsstaat zijn kernwaarden. Dit geldt ook voor asielopvang. Haarlemmermeer houdt zich aan de spreidingswet en verwacht van het kabinet uitvoering van het Migratiepact en voldoende middelen om fatsoenlijke opvang te regelen.

Een benaderbare en betrouwbare gemeente

De coalitie kiest voor een bestuursstijl die nuchter, uitvoeringsgericht en aanspreekbaar is. Inwoners en ondernemers moeten weten waar zij aan toe zijn en kunnen vertrouwen op het bestuur. Regels zijn nodig, maar de gemeente past deze menselijk en met oog voor de bedoeling toe.

Uitvoeringsagenda

Op het coalitieakkoord volgt een uitvoeringsagenda die toetsbaar is met de methode-Duisenberg. Hierin worden ambities vertaald naar meetbare doelen, duidelijke indicatoren, realistische planning en financiële onderbouwing. De gemeenteraad krijgt zo beter inzicht om kaders te stellen, te controleren en bij te sturen.

Samen sterk

Vandaag staan we opnieuw voor grote opgaven. De gemeente groeit, de ruimte is gewild maar schaars en de druk op wonen, veiligheid, bereikbaarheid, zorg, onderwijs, economie, klimaat en voorzieningen neemt toe. Tegelijkertijd willen inwoners kunnen blijven rekenen op een gemeente die financieel gezond is, duidelijk bestuurt en zichtbaar doet wat zij belooft.

Met respect voor wat is opgebouwd, oog voor de eigenheid van onze dorpen en wijken en vertrouwen in de kracht van onze inwoners werken wij aan een sterk, leefbaar en toekomstbestendig Haarlemmermeer.

Zo bouwen we voort op het verleden en geven we samen vorm aan de toekomst van een gemeente die sterk blijft: eenvoudig, samen en sterk.

1. Veiligheid

We willen een veilige gemeente zijn én blijven. Dat gaan we bereiken door intensiever te investeren in preventie en handhaving. In het veiligheidsbeleid is dan ook een combinatie van preventie, wijkgerichte aanpak en handhaving nodig. Preventie vraagt om een integrale aanpak en samenwerking. Leefbaarheid staat centraal; onderwijs, zorg, wonen, nette openbare ruimte, werk & inkomen, sociale samenhang. Het zijn een paar gebieden die, juist in samenhang, groot effect hebben op de leefbaarheid in de gemeente. Met het totaal aan veiligheidsmaatregelen zorgen we voor een veiliger Haarlemmermeer.

1.1 Preventie en handhaving

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) hebben een belangrijke functie in preventie en handhaving. Haarlemmermeer zit met de bezetting onder het landelijk gemiddelde. Om te zorgen voor betere contacten, meer binding en herkenbaarheid voor inwoners en ondernemers zetten de coalitiepartijen in op 3 vaste wijk-boa's per werkgebied. Verder gaan boa's, buurtteams en jongerenwerkers intensiever samenwerken in preventienetwerken voor een integrale aanpak van problemen. Team Handhaving & Toezicht wordt daarom de komende vier jaar uitgebreid van 30 naar 42 handhavers. De coalitiepartijen verwachten geld te kunnen besparen door het efficiënter inzetten van de parkeer-scanauto en met uniforme regels voor betaald parkeren te werken.

1.2 Gecoördineerde aanpak en geweld

Ondermijning en georganiseerde misdaad, relationeel (huiselijk) geweld, geweld tegen vrouwen, jeugdcriminaliteit, straatintimidatie en discriminatie. De coalitiepartijen zien dit als ontwikkelingen die de komende tijd extra aandacht vragen. Het vereist een gecoördineerde aanpak en meer slagkracht bij team Openbare Orde & Veiligheid (OOV). Het team wordt uitgebreid voor persoonsgerichte aanpak criminaliteit onder jongeren. Integrale opsporing met andere partijen zijn hierbij essentieel. We vragen daarbij ook de hulp van onze inwoners. Ook als het gaat om een vermoeden van ondermijning worden inwoners en ondernemers aangemoedigd dit te melden.

1.3 Criminaliteit onder jongeren

Op sommige plekken dreigt de gemeente de grip op de jeugd kwijt te raken. Uitbuiting en ondermijning van en door jongeren is hier en daar ook zichtbaar in Haarlemmermeer. Belangrijk is dat we jongeren tijdig perspectief en begrenzing bieden.

De coalitiepartijen willen voorkomen dat jongeren in de criminaliteit terechtkomen of hier slachtoffer van worden. Dit door integrale samenwerking, voorlichting op scholen, aanpak van polarisatie, meer persoonsgerichte aanpak en acties tegen wapenbezit. Veel jongeren willen uit de criminaliteit, maar hebben daarbij hulp nodig. Een persoonsgerichte aanpak kan helpen, maar er is te weinig plek. De eerdere bezuiniging op jongerenwerk wordt teruggedraaid. Dat is niet genoeg. Daarom onderzoeken de coalitiepartijen wat nodig is om het jongerenwerk nog meer het gewenste effect te laten hebben en wat nodig is om de koppeling tussen jongerenwerk, boa's en mensen uit de wijk te versterken en effectiever te maken.

1.4 Veilige en nette leefomgeving

Omdat afval een grote ergernis is in de gemeente en het verrommelingsteam goed werkt, maken de coalitiepartijen de uitbreiding van het verrommelingsteam structureel. Snel reageren op meldingen, repareren en opruimen is het devies.

In de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte wordt gekeken hoe extra rekening gehouden kan worden met sociale veiligheid. In elk geval moet de buitenruimte heel en netjes zijn. De mogelijkheden voor cameratoezicht worden onderzocht op kwetsbare plekken zoals de centra van Hoofddorp en Nieuw-Vennep. Waarbij het belang van privacy van onze inwoners en cameratoezicht goed wordt afgewogen.

1.5 Geweld tegen vrouwen

Meer dan de helft van de vrouwen krijgt te maken met geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Onder jongeren is dat percentage nog hoger. Online geweld, relationeel (huiselijk) geweld en straatintimidatie zijn voor sommige vrouwen dagelijkse praktijk. Femicide is al jaren heel hoog in Nederland. De coalitiepartijen willen hier extra aandacht voor en volgen in de aanpak van geweld tegen vrouwen het Europese Verdrag van Istanbul. Discriminatie van en geweld tegen vrouwen moet worden voorkomen, vervolgd en uitgebannen.

1.6 Samenleven en waarden

In Haarlemmermeer moet iedereen gelijkwaardig kunnen meedoen en veilig zichzelf kunnen zijn. Gelijke behandeling is geen vrijblijvende afspraak, maar een basisvoorwaarde voor een vrije en veilige samenleving. Discriminatie, intimidatie, uitsluiting en bedreiging horen daar niet bij, ongeacht iemands afkomst, geloof, levensovertuiging, beperking, geslacht, seksuele gerichtheid of manier van leven.

Als samenleving dragen inwoners, ondernemers en bestuur een grote verantwoordelijkheid als het gaat om gelijke behandeling van mensen en tegengaan van discriminatie in welke vorm dan ook. De coalitiepartijen staan voor het elkaar hierop aanspreken en het beschermen van Nederlandse waarden als vrijheid, gelijkwaardigheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en respect voor de rechtsstaat. Ook onderwijs speelt hierin een belangrijke rol.

Haarlemmermeer is een Regenbooggemeente en blijft zich zichtbaar inzetten om de veiligheid, acceptatie en gelijke behandeling van lhbtiq+ inwoners te bevorderen.

1.7 Digitale veiligheid steeds belangrijker

In het veiligheidsbeleid wordt ook digitale veiligheid, van jong en oud, meegenomen. Dit onder andere via voorlichting over cyberweerbaarheid en investeren in cyberveiligheid door de gemeente zelf. Uitbestede digitale diensten zijn bij voorkeur Europees.

1.8 Weerbaarheid bij crisis

Een sterke samenleving is weerbaar in crisissituaties. Deze vragen niet alleen om een goed voorbereide overheid, maar ook om inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en vitale voorzieningen die goed zijn voorbereid. De coalitie zet de campagne over weerbaarheid bij crisis- en noodsituaties voort. Inwoners worden gestimuleerd om na te denken over hun eigen voorbereiding, hun omgeving en kwetsbare mensen in de buurt. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid daarvoor in de eerste 72 uur zijn daarin essentieel.

Haarlemmermeer ligt laag, kent veel polders en is afhankelijk van goed functionerende dijken, gemalen, watergangen en waterberging. Waterveiligheid en klimaatbestendige inrichting moeten daarom worden meegenomen in ruimtelijke plannen, woningbouw, infrastructuur en beheer van de openbare ruimte. De coalitie doet dit in eigen planvorming maar intensiveert ook de contacten hierover met rijk en waterschappen.

1.9 Speerpunten veiligheid

- De basis van veiligheid ligt in leefbaarheid, preventie en handhaving.
- Bij inrichting en onderhoud van de openbare ruimte houden we rekening met sociale veiligheid.
- Er komen drie vaste wijk-boa's per werkgebied. Ze gaan met buurtteams en jongerenwerkers samen problemen voorkomen en aanpakken.
- Er komt meer gecoördineerde aanpak van criminaliteit. Team Openbare Orde & Veiligheid (OOV) wordt hiervoor uitgebreid.
- Via onder andere jongerenwerk en OOV willen we voorkomen dat jongeren in de criminaliteit terechtkomen en ze juist helpen eruit te komen. Helpen en handhaven gaan hand-in-hand.
- Er komt onderzoek om jongeren met het jongerenwerk beter te helpen en de koppeling tussen jongerenwerk, boa's en mensen uit de wijk te versterken.
- De uitbreiding van het verrommelingsteam wordt structureel.
- Cyberveiligheid krijgt bijzondere aandacht.
- Er komt extra aandacht voor aanpak van geweld tegen vrouwen.

2. Zorg en onderwijs

In Haarlemmermeer is zorg voor elkaar belangrijk. In eerste instantie zorgen bewoners, binnen gezinnen of familie voor elkaar, eventueel via de gemeenschap en de wijk. De gemeente is vangnet als dit niet genoeg is. Voorkomen van jeugdzorg en zorgen dat we klaar zijn voor de vergrijzing zijn prioriteiten. Haarlemmermeer streeft naar gelukkige en gezonde inwoners. Als uitgangspunt voor de toekomst besluit de coalitie de komende periode of, en zo ja hoe ze verder gaat met het Haarlemmermeers zorgmodel.

2.1 Zorg voor elkaar

De coalitiepartijen willen laagdrempelige ondersteuning in de wijk van 0 tot 100. Op de huidige manier doorgaan is door de vergrijzing qua zorgaanbod en qua kosten niet houdbaar. Intensief samenwerken van partijen is nodig. Ook vanuit preventie is nodig dat zorg, welzijn, sportverenigingen, buurtverenigingen, woningbouwcorporaties en gemeente intensief samenwerken. Concepten als Lang Leven Thuisflats waar bewoners, woningbouwcorporaties, zorg en welzijn samenwerken zodat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen, worden zo veel mogelijk ondersteund. Tegelijk moet deze zorg slim en eenvoudig zijn georganiseerd. Dat is efficiënter en toegankelijker; zorgvragers moeten zo min mogelijk merken van bureaucratische lagen. Daarnaast onderzoekt de gemeente hoe ze het aantal verschillende zorgaanbieders kan terugdringen. Minder aanbieders is overzichtelijker, efficiënter en langdurige relaties zijn goed voor continuïteit en de binding met mensen/cliënten.

Een variant waarbij inwoners op één herkenbare vaste plek in hun wijk of buurt terechtkunnen met al hun zorgvragen, wordt in het onderzoek meegenomen.

2.2 Kinderen, jongeren, jeugdzorg

Ieder kind in Haarlemmermeer moet gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat is het uitgangspunt van het jeugdbeleid. Tegelijk staat mentaal welzijn van jongeren onder druk. Voorkomen van mentale problemen is prioriteit en noodzakelijk om meer grip te krijgen op de kosten van de jeugdzorg. De coalitiepartijen gaan onderzoeken waarom jeugd meer gebruik is gaan maken van professionele jeugdhulpverlening, zodat beleid hier beter op kan aansluiten. Belangrijk is ook dat geld aan jongeren en jeugdzorg goed wordt besteed. De coalitie gaat dit evalueren en eventueel verbeteren.

Overal, maar zeker in de jeugdzorg staat vroegsignalering voorop. We willen als gemeente helpen voorkomen dat jongeren een zorgvraag krijgen; van zorg naar preventie. De coalitie zet erop in de komende periode zorg, jongerenwerk en onderwijs nog beter te verbinden, zodat het snel wordt gezien als een jongere in de problemen dreigt te raken. Vanwege het belang van preventie investeert de coalitie in het jongerenwerk. De eerdere bezuiniging op het jongerenwerk wordt teruggedraaid en het budget voor preventie wordt verhoogd.

Vaak zijn problemen van jongeren de uitkomst van problemen thuis. Ook zijn effecten van schermgebruik en sociale media groot. Gesprekken en ook hier vroegsignalering zijn het allerbelangrijkste om te helpen voorkomen dat jongeren professionele jeugdzorg nodig krijgen. Als thema's spelen bij meer jongeren, wordt gezocht naar een collectieve aanpak in de vorm van groepsgesprekken in plaats van individuele behandeling. Zodat jongeren ervaringen delen, zich niet alleen voelen en meer jongeren worden bereikt.

2.3 School meer dan een gebouw

Huisvesting van scholen in Haarlemmermeer moet doelmatig, modern, prettig en gezond zijn. Vergroening en verduurzaming zijn belangrijk. Gestreefd wordt naar multifunctioneel gebruik van de gebouwen, waar vrijwilligers, maatschappelijke partners en mensen uit de buurt ook gebruik van kunnen maken. Constructieve onderhandelingen met de schoolbesturen hebben in de voorgaande bestuursperiode geleid tot een Integraal Huisvestingsplan en bijbehorend budget. Dit plan is vanzelfsprekend leidend voor de nieuwe coalitie en geeft duidelijkheid en vastigheid aan de schoolbesturen.

Kinderen moeten naar een school in hun buurt kunnen gaan en gelijke kans hebben op toelating op de school van hun voorkeur. In Badhoevedorp en Lijnden loopt een pilot met voorrang voor kinderen uit die plaatsen. Het experiment laat kinderen centraal inschrijven bij meerdere scholen om tot een betere en eerlijke verdeling te komen. Onderzocht wordt of deze pilot kan worden uitgebreid naar andere dorpen en wijken.

2.4 School meer dan onderwijs

Een school is een plek voor leren, ontwikkelen en ontplooien. Voor de coalitiepartijen is het uitgangspunt dat verantwoordelijkheid ligt waar die hoort. Ouders zijn de eerste en belangrijkste opvoeders van hun kinderen. Zij geven richting, kansen om te ontplooien, stellen grenzen, steunen en geven veiligheid. Tegelijkertijd weten we dat niet iedereen dit kan. Soms hebben ouders ondersteuning nodig. De gemeente neemt die verantwoordelijkheid niet over, maar helpt waar nodig. Tijdig signaleren en ondersteunen kunnen kind en gezin vooruithelpen en voorkomen dat zij onnodig in de problemen raken.

Het gezamenlijk verantwoordelijk zijn van ouders en onderwijs voor het opgroeien van de jeugd helpt saamhorigheid en voorkomen dat jeugd of gezin in de zorg komt. Waardoor de rekening hiervan niet meteen bij de maatschappij komt. Hierbij zou via jongerenwerk op school een brugfunctionaris kunnen zorgen voor vroegsignalering. Ook de gedachte van een familieschool spreekt de coalitie aan. Een school is een belangrijk netwerk in de wijk. Door ouders te binden aan een school kan op tijd hulp worden geboden en kunnen ouders in positie worden gebracht.

2.5 Ouderen zo lang mogelijk zelfstandig

De coalitiepartijen willen voorbereid zijn op de demografische ontwikkeling en gevolgen van vergrijzing, met extra aandacht voor alzheimer als volksziekte nummer 1. We willen dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Passende huisvesting is belangrijk, het liefst in de eigen omgeving, en het belang van mantelzorg wordt onderstreept. Aandacht voor mantelzorg en de wissel die dit soms trekt op (jonge) mantelzorgers is belangrijk.

2.6 Dakloosheid

Als een van de preventiemaatregelen heeft de aanpak van dakloosheid prioriteit. Buiten persoonlijk leed van de betrokken mensen, zijn maatschappelijke opvang en kosten van gerelateerde zorg voor dakloze mensen hoog. De coalitiepartijen willen onderzoeken of ze de pilot Wonen-eerst voortzetten en zo de kosten die voortkomen uit dreigende dakloosheid omlaag kunnen. Daarnaast wil de coalitie bekijken of er een efficiencyslag in het zorgaanbod mogelijk is.

2.7 Ziekenhuis in de omgeving

Hoewel directe invloed beperkt is, zet Haarlemmermeer in op behoud van een volwaardig ziekenhuis in Haarlemmermeer en is bereid daaraan prioriteit te geven in de ruimtelijke ontwikkeling.

2.8 Speerpunten Zorg en onderwijs

- In Haarlemmermeer is zorg voor elkaar belangrijk. De gemeente is een vangnet als dit niet genoeg is.
- De coalitiepartijen willen laagdrempelige ondersteuning in de wijk van 0 tot 100. Intensieve samenwerking van zorg, welzijn, scholen, sportverenigingen, buurtverenigingen, woningbouwcorporaties en gemeente is daarvoor nodig.
- Ieder kind in Haarlemmermeer moet gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Preventie staat voorop.
- Slimmer en eenvoudiger werken in de zorg. Zorgvragers moeten zo min mogelijk merken van bureaucratische lagen.
- Onderzocht wordt waarom jeugd meer gebruik is gaan maken van jeugdhulpverlening. De coalitie volgt uitgaven aan jeugdzorg, gaat die evalueren en eventueel verbeteren.
- Kinderen moeten naar school kunnen in de buurt.
- Mogelijk komt er op meer plekken speciaal toelatingsbeleid, zoals nu in Badhoevedorp en Lijnden.

3. Werk en inkomen

Werk is belangrijk voor zingeving, contacten en voor welbevinden van mensen. Haarlemmermeer is een gemeente met meer banen dan bewoners. De uitdaging is om dit zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Iedereen doet mee naar vermogen. Als mensen niet kunnen werken bieden we een vangnet waarop inwoners een beroep kunnen doen. De stap naar werk moet lonen. Dat zijn de uitgangspunten in het programma Werk en Inkomen.

3.1 Arbeidsmarktbeleid: iedereen doet mee

Omdat werk zo bijdraagt aan zingeving en welzijn, staan de coalitiepartijen voor een actief arbeidsmarktbeleid. De werkgelegenheid in Haarlemmermeer biedt grote kansen. We hebben een enorm potentieel aan bedrijven die met elkaar, de inwoners en de dorpen zijn verbonden. Ook met het onderwijs is die binding er. En die kan sterker. Zo helpen we het arbeidspotentieel beter aan te laten sluiten op de werkgelegenheid in de gemeente en de speerpunt-sectoren uit het Economisch beleid.

Arbeidsmarktbeleid is goed voor inwoners, voor bedrijven en voor de maatschappij als geheel. Iedereen heeft baat bij meer mensen aan het werk te krijgen. Inwoners zelf bijvoorbeeld voor hun inkomen, sociaal netwerk en welbevinden. Bedrijven voor hun capaciteit en innovatie. En de gemeenschap kan op de langere termijn maatschappelijke kosten besparen.

Statushouders, en waar mogelijk ook asielzoekers, zijn een arbeidspotentieel binnen de gemeente. Ook zij moeten zo snel mogelijk aan het werk. Er zijn geen betere manieren om te integreren dan een baan. Actieve bemiddeling, ook van hen, naar de speerpunt-sectoren uit het Economisch beleid vinden we belangrijk. Daarnaast zetten de coalitiepartijen richting het rijk actief in op snellere diploma-erkenning van buitenlandse diploma’s zodat nieuwkomers hun maximale potentieel kunnen benutten.

Haarlemmermeer kent veel arbeidsmigranten. Deze zijn soms slachtoffer van uitbuiting of komen aan het einde van een arbeidscontract, waarbij de werkgever ook voor woonruimte zorgde, op straat terecht. De gemeente onderzoekt wat zij en werkgevers kunnen doen om deze excessen uit menselijk oogpunt tegen te gaan en te voorkomen dat de slachtoffers op straat belanden.

3.2 Bestaanszekerheid is preventie

Mensen doen mee naar vermogen, wie dat niet kan, wordt ondersteund. De coalitiepartijen zijn ervan overtuigd dat preventie op de korte termijn iets oplevert op de lange termijn. Maatregelen zijn daar dan ook op gericht.

De coalitiepartijen gaan het onlangs vastgestelde minimabeleid voortzetten. Kinderen en gezinnen blijven we ondersteunen in verband met kansengelijkheid en het risico op armoede en jeugdzorg. Voor mensen met een langdurig minimuminkomen bestaat er een individuele inkomenstoeslag. Uitgangspunt voor minimaregelingen is de 120%-norm. Het budget voor het minimabeleid blijft zoals het is. We kijken of het beleid effectief is en passen aan waar nodig. Het ingezette beleid om de armoedeval te voorkomen wordt uitgevoerd en in 2028 geëvalueerd.

3.3 Inloop en één-loket

Met de combinatie van sport, gezondheid, welzijn, minimabeleid en vroegsignalering is de gemeente best ver met de één-loket-functie. Toch gaat de coalitie onderzoeken of dit nog slimmer en eenvoudiger kan worden georganiseerd. Bijvoorbeeld door het werken met generalisten aan het loket. Dit is prettiger voor de inwoners en ook efficiënter voor de organisatie, omdat er minder herhaald contact nodig is en informatie centraler beschikbaar komt. Zo kunnen meer mensen echte ondersteuning krijgen.

3.4 Vroegsignalering schulden

Steeds meer mensen hebben problematische schulden. Behalve persoonlijke gevolgen, heeft dit allerlei maatschappelijke- en ook zorgeffecten. De coalitie vindt preventie dan ook belangrijk. Vroegsignalering is essentieel. Daarom wil de gemeente met betrokken instellingen actiever informatie ophalen over waar betalingsachterstanden zijn, deze signaleren en vervolgens mensen met schulden actief opzoeken teneinde rust te brengen in gezinnen waar schulden zijn. We zetten voort waar mogelijk dat de overheid schulden overneemt zodat zij de enige schuldeiser is. Omdat ook schulden onder jongeren een groeiend probleem vormen, heeft dit bijzondere aandacht.

3.5 Speerpunten Werk en inkomen

- Werk draagt bij aan zingeving en welzijn; de coalitiepartijen willen een actief arbeidsmarktbeleid. Voor wie echt niet kan werken, is er een vangnet.
- De coalitiepartijen zetten het minimabeleid voort, binnen het bestaande budget. Dit wordt geëvalueerd. Preventie is ook hier belangrijk.
- Beleid om de armoedeval te voorkomen wordt voortgezet; de stap naar werken moet lonen.
- Vroegsignalering bij schulden is essentieel. Zo kunnen we mensen met schulden opzoeken om rust te brengen in gezinnen waar schulden zijn.
- Slimmer en eenvoudiger organiseren van sociaal werk, waardoor er meer kan voor meer mensen.

4. Mobiliteit

De coalitiepartijen zetten in op goede bereikbaarheid van alle, uitdrukkelijk ook de kleine, dorpen van de gemeente, op verschillende manieren. Dit via het STOMP-principe uit de mobiliteitsvisie: lopen, fiets, ov, deelvervoer, privéauto. Verder is het motto 'bouwen én bewegen'. Onze huidige en nieuwbouwwijken moeten goed bereikbaar zijn.

Uitgangspunt zijn de komende bestuursperiode het uitvoeren van de bestaande plannen. Zoals het Uitvoeringsplan mobiliteit (UPM), het Actieplan verkeersveiligheid, het Fietsplan Haarlemmermeer en de verschillende verkeersstructuurplannen.

Aanpak van doorgaand verkeer en parkeeroverlast in de dubbeldorpen hebben hoge prioriteit. Er is op een aantal plekken een enorme verkeersdruk om de dorpen uit te komen. Bij het vinden van oplossingen wordt naast professionele kennis ook nadrukkelijk kennis van bewoners gevraagd. Hiermee verwachten de coalitiepartijen tot betere oplossingen te komen die kunnen rekenen op meer draagvlak.

4.1 Brug over de ringvaart

De coalitie gaat zich inzetten voor een oplossing voor verbetering van de oost/west verbinding tussen de Bollenstreek en Haarlemmermeer. Dit wordt al in aanloop naar de provinciale statenverkiezingen in bestuurlijk overleg met provincie en gemeentes met grote urgentie aangekaart. Het doorgaand verkeer moet om de dorpen en wijken heen worden geleid om de leefbaarheid, verkeersveiligheid en doorstroming te borgen. De komende vier jaar worden flankerende en ontlastende maatregelen gerealiseerd, daarbij worden slimme spitsafsluitingen overwogen. Het realiseren van een extra oeververbinding ten zuiden van Lisse blijft noodzakelijk net als het verbreden van de Elsbroekerbrug (N207) en het doortrekken van de N207 naar de N206.

Vooral grenzend aan Amsterdam en bij Schiphol is het parkeren een groot probleem voor bewoners en lokale ondernemers. Door het waterbedeffect van betaald parkeren in met name Amsterdam komen er meer auto's gratis parkeren in de dichtstbijzijnde buurt waar dat kan. Vooral in Zwanenburg, Halfweg en Badhoevedorp wordt dit als grote last ervaren. De coalitiepartijen willen meer lef in de aanpak hiervan via het nemen van verkeersmaatregelen zoals verkeersbeperkingen.

4.2 Differentiatie parkeerbeleid naar doelgroepen waar mogelijk

Haarlemmermeer houdt de bestaande parkeernormen in stand. We zetten in op een eenduidig parkeerbeleid voor de hele gemeente. We hebben de opdracht de komende tijd de parkeerverordening te herzien. Verder richten we ons op eenduidig parkeerbeleid voor de hele gemeente. Onderzocht wordt of gedifferentieerd kan worden naar gebruiker in de parkeernormen. Betaald parkeren is mogelijk als de parkeerdruk hoger is dan 95% en er draagvlak is onder de bewoners.

Bestuurlijk gezien vinden de coalitiepartijen dat de bevoegdheid van het invoeren van betaald parkeren overgeheveld moet worden van college van B en W naar de gemeenteraad.

4.3 Betere bereikbaarheid met OV

Er wordt ambtelijk en bestuurlijk bij de Vervoerregio en provincie stevig aangedrongen op verbetering van het OV, met name in de kleine dorpen. Maatwerk voor kleine dorpen is daarbij bespreekbaar.

Het doortrekken van de Noord/Zuidlijn tot Hoofddorp is van groot belang, ook voor het verbeteren van het internationale treinverkeer en de veiligheid op station Schiphol. Doortrekken biedt aanmerkelijke meerwaarde voor Haarlemmermeer maar versterkt ook zowel de regionale als de landelijke economie. Haarlemmermeer vindt het van groot belang dat deze verbinding er komt en heeft dit onderstreept met een financiële reservering. De gemeente vindt dat het Rijk snel duidelijkheid moet geven en zal in het verdere proces kritisch naar de risico's en de daarmee gepaard gaande kosten kijken.

4.4 Overige prioriteiten

Als onderdeel van het Verkeersstructuurplan voor het centrum wordt gekeken naar eenrichtingsverkeer in Hoofddorp-Centrum. Om zo de autodruk in het centrum te verlichten en ruimte te geven aan stadse ontwikkelingen. Om Hoofddorp, Badhoevedorp en Nieuw-Vennep leefbaar en bereikbaar te houden, zijn verkeersmaatregelen nodig, zoals afslagbeperkingen, 30km-zones, etc.

De coalitiepartijen onderzoeken de mogelijkheid van meer mobiliteitshubs (P+R) en het uitbreiden van bestaande hubs. Het ontwikkelen van meerlaagsparkeren bij P+R Nieuw-Vennep wordt daarin uitdrukkelijk meegenomen.

Smart-city toepassingen als digital twin, een digitaal proefmodel van de werkelijkheid waarmee je betere besluiten kunt nemen voordat je geld uitgeeft of ingrijpt in de openbare ruimte, worden onderzocht. Ook te volgen door bewoners en ondernemers.

Wat betreft verkeersveiligheid worden fietsoversteekplaatsen veiliger gemaakt en heeft fiets-snelverkeer speciale aandacht. De coalitie volgt hierbij de landelijke ontwikkelingen nauwgezet en is bereid maatregelen te nemen.

4.5 Speerpunten en mobiliteit

- Goede bereikbaarheid van alle dorpen en wijken van de gemeente, lopen, fiets, ov, deelvervoer, privéauto. Uitvoeren Uitvoeringsplan Mobiliteit.
- Het motto is 'bouwen én bewegen'. Onze huidige en nieuwbouwwijken moeten goed bereikbaar zijn.
- Een extra brug over de ringvaart om de oost/west verbinding in de gemeente te verbeteren.
- Om Hoofddorp, Badhoevedorp en Nieuw-Vennep leefbaar en bereikbaar te houden, zijn verkeersmaatregelen nodig, zoals afslagbeperkingen, 30km-zones, etc.
- Geen betaald parkeren tenzij er parkeerdruk is van meer dan 95% en er draagvlak is in de buurt.
- Waar mogelijk parkeerbeleid gericht op doelgroepen en maatregelen om parkeeroverlast in de dubbeldorpen tegen te gaan.
- Duidelijkheid krijgen van het Rijk over het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp.

5. Wonen en ruimtelijke ordening

Het moet voor iedereen goed wonen zijn in Haarlemmermeer.

Meer jonge gezinnen, jong professionals en ouderen, stijgende huizenprijzen, grotere behoefte aan stedelijke voorzieningen dichtbij huis. Groei. En tegelijk grote behoefte leefbaarheid, duurzaamheid en groen in de wijken te behouden. Het zijn een paar van de woontrends waar Haarlemmermeer mee te maken heeft.

Zorgen voor meer woningen staat centraal in het woonbeleid. Niet alleen door te bouwen, maar ook door bestaande woningen aan te passen zorgen we voor doorstroming. Betaalbaarheid is een grote uitdaging. Daarnaast zetten we in op verduurzaming om beter bestand te zijn tegen klimaatverandering.

5.1 Woonruimte

Het zorgen voor meer woningen heeft hoge prioriteit. Tot 2030 worden er 14.000 nieuwe woningen gebouwd. Hierbij wordt uitgegaan van verdichting in de bestaande dorpen en wijken en bescherming van het polderlandschap. Mensen die dat willen, moeten in hun wijk, in hun sociale omgeving, kunnen blijven wonen. Dat is goed voor onderlinge verbondenheid, kan eenzaamheid voorkomen en zorg voor elkaar verbeteren.

Daarnaast kijkt de nieuwe coalitie ook naar andere mogelijkheden om het aantal woningen (snel) te vergroten. Het bouwen en aanpassen van bestaande woningen is een belangrijk uitgangspunt. Dit kan bijdragen aan doorstroming. We hebben specifieke aandacht voor woningen specifiek voor jongeren, éénpersoonshuishoudens, ouderen, wonen met zorg, collectieve woonvormen en woningen die kunnen worden aangepast. Wonen en bereikbaarheid gaan hand-in-hand. Gevolgen van het woonbeleid voor verkeersstromen worden meegenomen in de plannen.

5.2 Realisme in groei

Wat we willen en wat we kunnen moet in balans zijn. Willen we projecten kunnen realiseren, zullen we prioriteiten moeten stellen. De huidige plannen vergen het uiterste van de ambtelijke organisatie en er zijn personele tekorten in de bouw en tekorten aan bouwmaterialen. Door prioriteiten te stellen kunnen we capaciteit vrijspelen om projecten van de grond te krijgen. Zo kan de realisatiegraad worden vergroot. In het eerste jaar brengt de coalitie het portfoliomanagement op orde en stelt prioriteiten. Vanzelfsprekend komen we al gemaakte afspraken na.

5.3 Betaalbaarheid en doorstroming

De coalitiepartijen sorteren voor op de landelijke wet 'Versterken regie Volkshuisvesting' die naar verwachting later dit jaar door het Rijk wordt ingevoerd. Daarom wordt als uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten aangehouden dat het aandeel betaalbare woningen minimaal 2/3 moet zijn met 30% sociale huurwoningen. Als projecten niet 'rond kunnen worden gerekend' wordt samen met de initiatiefnemer(s) op transparante wijze (met open boeken) gekeken wat wél haalbaar is. Er komt een overgangsregeling voor aangekondigde initiatieven die in ontwikkeling zijn.

Om het aantal sociale huurwoningen te vergroten onderzoekt de gemeente de mogelijkheid om bij nieuwe prestatieafspraken met woningbouwcoöperaties uit te gaan van 'netto groei'. Zo kunnen meer bestaande huurwoningen worden verkocht aan huurders. Zo groeit het aantal woningen en komt er geld beschikbaar voor verduurzaming, vernieuwing en uitbreiding van de oude woningvoorraad.

Voor kleine woningbouwinitiatieven (kleiner dan 30 woningen) komt specifiek beleid dat erop gericht is om woningbouw te stimuleren én te borgen dat ook deze projecten bijdragen aan betaalbaarheid van woningen in onze gemeente.

Mensen voelen zich verbonden met de omgeving waar ze wonen. Die verbondenheid is belangrijk voor de onderlinge relaties en samenwerking in de buurt. In de toewijzing van woningen streeft de coalitie daarom naar voorrang voor Haarlemmermeerse inwoners. Daarbij wordt gezocht naar mogelijkheden voor voorrang voor mensen met cruciale beroepen. Dit kan helpen bij de doorstroming en zo bijdragen aan het verlichten van het woningtekort.

5.4 Ruimtelijke keuzes

We willen meer dan de ruimte ons toelaat. Wonen, ondernemen, energie, verkeer en parkeren en groen. Ruimtelijke keuzes zijn daarom noodzakelijk. Zo moet de Houtrakpolder zo groen en open mogelijk blijven en het dorpse karakter van Cruquius en Zwaanshoek behouden blijven.

Ontwikkelingen zijn niet meer los te zien van het energievraagstuk. Energie is daarom een belangrijk uitgangspunt in ruimtelijke ordening en ontwikkelen. Hiervoor moet ruimte worden gemaakt. De coalitiepartijen pleiten voor energieplanologie in de bouwplannen.

Om meer invloed te hebben op ontwikkelingen en ook als gemeente meer initiatief te kunnen hebben, zet de coalitie actief grondbeleid in waar nodig. Verder ontwikkelt de coalitie maatregelen om op te treden tegen speculatieve leegstand.

5.5 Vereenvoudigen en versnellen

Ook bij de ontwikkeling van bouwplannen wil de gemeente zoeken naar vereenvoudiging van de bouwkaders en -procedures. De coalitiepartijen realiseren zich dat dit een lastige opgave is. In eerste aanleg wordt gedacht aan zoveel mogelijk duidelijkheid geven aan initiatiefnemers, volgen van landelijke regels, doorgaan met de ‘versnellingstafels’ en meer vaste aanspreekpunten binnen de ambtelijke organisatie.

5.6 Speerpunten Wonen en Ruimtelijke ordening

- Het moet goed wonen zijn in Haarlemmermeer; Haarlemmermeerse kwaliteit als uitgangspunt.
- Er worden tot en met 2030 tot 14.000 nieuwe woningen gebouwd en we zoeken naar andere manieren om het aantal woningen te vergroten.
- Nieuwe woningbouwprojecten hebben minimaal 2/3 betaalbare woningen met 30% sociale huurwoningen.
- Energie is basisvoorwaarde bij projecten. Er komt energieplanologie bij projecten.
- Door betere planning en prioriteiten te stellen gaan we meer projecten afmaken.
- Voorrang bij woningtoewijzing voor Haarlemmermeerse inwoners en indien mogelijk voor mensen met cruciale beroepen

6. Kwaliteit fysieke leefomgeving

Voor leefbaarheid in de gemeente moet de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op orde zijn. Buiten moet het uitnodigend zijn, zodat we prettig kunnen bewegen en elkaar ontmoeten. De inrichting moet passend zijn, onderhoud goed en de straten netjes. De buitenruimte in Haarlemmermeer moet schoon, heel en veilig zijn.

6.1 Afvalstoffenheffing in de hand

Het is belangrijk om de kosten van afvalinzameling in de hand te houden, de afvalstoffenheffing beheersbaar te houden en dienstverlening op de juiste plek te laten komen. De coalitiepartijen gaan onderzoeken hoe dit kan en of de afvalstoffenheffing op het huidige niveau kan blijven.

De komende periode wordt er intensiever gehandhaafd op dumping en milieudelicten, door de capaciteit hiervoor uit te breiden. Ook komen er acties om het niet goed neerzetten van afval en verkeerd aanbieden van grofvuil op te lossen. Uitgezocht wordt of het efficiënter is om ophalen van grofvuil standaard op de afvalkalender te zetten.
De aanpak Van Afval Naar Grondstoffen (VANG) wordt geëvalueerd en daarbij wordt bekeken of de huidige methode van afval inzamelen nog steeds de beste methode is.

We vinden het gebruik van staalslakken door de milieu- en gezondheidseffecten onwenselijk in onze openbare ruimte. Daarom zetten we in op een lokaal verbod van staalslakken.

6.2 Inrichting en onderhoud

Het is belangrijk om de kosten van afvalinzameling in de hand te houden, de afvalstoffenheffing beheersbaar te
Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte willen de coalitiepartijen zorgen dat die uitnodigt tot bewegen, het ontmoeten en een beter veiligheidsgevoel.

Gebiedsgericht werken kan na 8 jaar wel een opfrisbeurt gebruiken. Om meer rekening te houden met lokale omstandigheden, gaan de coalitiepartijen kijken naar mogelijkheden naar wijkgericht werken, zodat bijvoorbeeld meer wordt geveegd op plekken waar dat echt nodig is en minder waar de meerwaarde beperkt is.

Bekeken wordt ook of er lokaal kan worden aanbesteed, waardoor de hoveniers, reinigers en stratenmakers meer binding hebben met de buurt waarvoor ze werken. Net als lokale loonbedrijven en agrariërs die sloten en bermen onderhouden. De coalitiepartijen verwachten dat lokale betrokkenheid de kwaliteit en betaalbaarheid van het beheer en onderhoud kan verbeteren. Bij het onderhoud van de openbare ruimte wordt expliciet aandacht gegeven aan voorkomen en bestrijden van wortelvorming onder wegen, fietspaden en trottoirs.

De gemeente gaat scherper letten op koppelkansen van financiering van beheer & onderhoud. Niet de vaste termijnen van afschrijving moeten bepalend zijn, maar de laagste kosten op de langere termijn. Als subsidiemogelijkheden zorgen voor lagere kosten, terwijl de afschrijvingstermijn nog niet is gehaald, kan onderhoud naar voren worden gehaald. In deze kostenafweging worden kosten van ambtelijke ondersteuning om de subsidies aan te vragen meegewogen.

6.3 Klimaatadaptatie is noodzakelijk

De klimaatdoelen van Parijs zijn helder. Haarlemmermeer moet en wil zijn bijdrage leveren om die te halen. We brengen hiervoor duidelijke stappen in beeld. Belangrijk is dat iedereen mee kan doen, maar het is niet voor iedereen even haalbaar of betaalbaar. Haarlemmermeer kijkt in die gevallen waar ondersteuning nodig en beschikbaar is.

De coalitiepartijen vinden vergroenen noodzakelijk. De overlast van hitte en droogte is nu al op verschillende plekken in de gemeente groot. Door klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte met groen en water wordt hittestress tegengegaan en meer mogelijkheden voor waterberging gecreëerd. Bovendien: behalve dat dit gezond is en goed voor het klimaat, is onderhoud van groen ook goedkoper dan onderhoud van stenen en asfalt.

Bomen-, maai- en biodiversiteitsbeleid zijn gericht op vergroening. Concreet wil de coalitie de komende vier jaar 8.000 bomen planten, natuurvriendelijke speeltuinen realiseren, zoveel mogelijk groene daken stimuleren en kijken wat de mogelijkheden zijn om ook groene gevels toe te staan. Als het aan de coalitiepartijen ligt wordt Bio divers maaien de standaard en waterberging expliciet onderdeel van plannen voor openbare ruimte en wonen. Ook gaan de coalitiepartijen zeer terughoudend om met het kappen van bomen. De klassieke standaard van ‘na 50 jaar kappen’, gaat van tafel.

De komende tijd stelt de gemeenteraad beleid en budget vast voor de vervangingsopgave van verouderde infrastructuur (zoals wegen, water en verlichting). De coalitiepartijen komen met een uitvoeringsplan per wijk of dorp om de openbare ruimte toekomstbestendig, veilig en klimaatadaptief te maken.

6.4 Energie essentieel

Energie is een leidend principe en essentieel voor economische en sociale ontwikkelingen in de toekomst. Aanpak van netcongestie heeft hoge prioriteit, net als beschikbaarheid van water. Energietransitie is belangrijk. Realistische verwachtingen zijn dat ook. De gemeente ziet energie als nutsvoorziening, waarvan de investering niet alleen afhankelijk is van de kosten van vandaag maar ook van de toekomst. Op termijn is niet uit te sluiten dat een collectieve aanpak en overgang naar duurzame energie onontkoombaar is. In de komende periode besluit de coalitie over of, hoe en waar over te gaan op collectieve warmtenetten.

Het budget van de gemeente voor de energietransitie komt van het rijk. Subsidies moeten vooral terecht komen bij de mensen die anders hun bijdrage aan duurzaamheid niet zouden kunnen leveren. Dit betekent ook dat oplossingen waarmee de gemeente komt, betaalbaar en zoveel mogelijk terug te verdienen moeten zijn voor inwoners. In plannen voor verduurzaming van de gemeente zal dan ook een ‘maatschappelijke doorrekening zitten’, niet alleen een kosten/baten-afweging op korte termijn, maar ook op de lange duur.

Om verduurzaming voor meer mensen haalbaar te maken, speelt de gemeente een centrale rol in het stimuleren van collectiviteit. Denk daarbij aan een gezamenlijke buurtbatterij of isolatie van woningen. De coalitiepartijen kijken hoe de SVn-duurzaamheidsleningen beter kunnen worden ingezet en maakt met de corporaties duidelijke afspraken. Bekeken wordt hoe regelingen toegankelijk kunnen zijn voor inwoners met alle inkomensniveaus.

De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie en streeft naar energieneutraal en circulair werken.

6.5 Speerpunten Kwaliteit fysieke leefomgeving

- Openbare ruimte nodigt uit tot bewegen en ontmoeten en geeft een groter gevoel van veiligheid.
- De buitenruimte in Haarlemmermeer moet schoon, heel en veilig zijn. Meer handhaving op dumping en milieudelicten.
- Onderzoek afvalinzameling betaalbaar kan blijven en of de afvalstoffenheffing op het huidige niveau kan blijven.
- Vergroenen en verduurzamen zijn noodzaak. We willen 8.000 bomen, groene daken, duurzaamheidsleningen, waterbergingen en groene gevels.
- We willen gebiedsgericht werken vervangen door wijkgericht werken.
- Energie en energietransitie zijn essentieel voor economische en sociale ontwikkelingen. Aanpak netcongestie heeft hoge prioriteit.
- Haarlemmermeer levert zijn bijdrage aan de klimaatdoelen van Parijs. Iedereen moet mee kunnen doen.

7. Economische zaken

Haarlemmermeer is traditioneel een ondernemende omgeving met veel lokale bedrijvigheid waarin innovatief en hard wordt gewerkt. Tegelijk ook een gemeente die niet alleen economisch, maar ook waarde-gedreven is. Groei van bedrijvigheid moet bewoners en de samenleving van Haarlemmermeer iets opleveren, bijvoorbeeld zorgen voor werkgelegenheid van mensen uit Haarlemmermeer, betere voorzieningen of lagere lasten.

In de onlangs vastgestelde economische visie staan vijf speerpunten van economische ontwikkeling. De coalitie gaat hierop sturen. Het aantrekken en ontwikkeling van innovatieve en duurzame bedrijvigheid op gebied van ICT & technologie, Life sicence & health, Energie & grondstoffen en Specialistische zakelijke dienstverlening wordt een speerpunt. Als het gaat om een groene en circulaire economie streeft de coalitie naar een regiodeal met bedrijven. Nieuwe schuldenindustrie, zoals gokbedrijven, vindt geen plek.

7.1 Schiphol in balans

Schiphol heeft een belangrijke economische functie voor Haarlemmermeer. Deze moet in balans zijn met gezondheid en welzijn van inwoners en ondernemers. Haarlemmermeer doet mee aan het Schone Lucht Akkoord om luchtkwaliteit permanent te verbeteren. Een van de onderdelen is dat de coalitiepartijen willen uitgaan van feiten. Meten is weten. Gestreefd wordt naar meer metingen van en kennis over de gevolgen van schadelijke stoffen.

In het belang van de inwoners, de gezondheid, het klimaat en de brede welvaart wil de coalitie werken aan een compacte luchthaven en de duurzame en stille ontwikkeling van Schiphol, binnen de grenzen van de wet en met behoud van de economische betekenis, werkgelegenheid, de hub-functie en de internationale bereikbaarheid van de luchthaven.

Doel is dat Schiphol stiller en duurzamer gaat opereren, daarvoor is ruimte nodig binnen de uitgangspunten van een compacte luchthaven. De coalitiepartijen streven naar de duurzaamste luchthaven ter wereld waarbij ingezet wordt op een aaneengesloten periode van ongehinderde nachtrust. Dit is niet aan de gemeente alleen. De coalitie gaat door met de intensieve gesprekken met zowel het Rijk als Schiphol daarover en over de arbeidsomstandigheden voor sommige werknemers.

Vanwege de veiligheid op de grond en in de lucht wordt gekeken hoe disruptieve acties die veiligheid in gevaar brengen beter kunnen worden voorkomen. Zonder dat hierbij het demonstratierecht wordt beperkt.

7.2 Regeldruk en gelijke behandeling

Regels zijn er om de samenleving te ondersteunen. Zo maken ze dingen mogelijk en zorgen bijvoorbeeld voor meer zekerheid, gelijkheid en bescherming. Ze zijn onontkoombaar in een gemeente waar zoveel verschillende functies strijden om ruimte. De coalitiepartijen begrijpen dat het belangrijk is te kijken of het mogelijk is regels eenvoudiger te maken of begrijpelijker. Het is aan de gemeente om de regels duidelijk, menselijk en met een positieve houding toe te passen. Haarlemmermeer is trots op de bedrijven en kijkt continu waar in regeldruk kan worden verminderd.

De coalitiepartijen willen bruisende winkelcentra en goede samenwerking met ondernemersverenigingen. Voor diversiteit van bedrijventerreinen wordt een beroep gedaan op de Bedrijfsinvesteringszones. Uitgangspunt is behoud van huidige werklocaties.

7.3 Speerpunten Economische zaken

- Groei van bedrijvigheid moet Haarlemmermeer iets opleveren.
- Bedrijvigheid richt zich op innovatieve en duurzame bedrijvigheid op gebied van ICT & technologie, Life science & health, Energie & grondstoffen en Specialistische zakelijke dienstverlening.
- De coalitie werkt aan een compacte luchthaven en duurzame en stille ontwikkeling van Schiphol, binnen de wet en met behoud van de economische betekenis.
- Regels moeten eenvoudiger en begrijpelijker en met een positieve houding worden toegepast.
- De coalitiepartijen willen bruisende winkelcentra. Huidige werklocaties blijven behouden.

8. Maatschappelijke ontwikkeling

Sterke wijken dragen bij aan een sterke samenleving en gemeenschappen. Inwoners zorgen nog altijd veel voor elkaar, maar ontmoeting, vrijwilligerswerk, mantelzorg, verenigingsleven en buurtbetrokkenheid zijn niet meer vanzelfsprekend. De coalitiepartijen zien dat de sociale basis onder druk staat en willen meer aandacht voor leefbaarheid in de buurten, onder andere met voorzieningen op niveau en plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Ook zien zij het belang van ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren.

8.1 Lokaal initiatief

Wat betreft lokale initiatieven zetten de coalitiepartijen de buurtbudgetten voort, zodat buurten initiatieven kunnen nemen voor de sociale samenhang en veiligheid in de buurt. Gekeken wordt of dit slimmer en een eenvoudiger kan. Mogelijk kan voor kleine maatschappelijke initiatieven meldingsplicht volstaan, zodat het laagdrempeliger wordt ze te nemen.

8.2 Welzijnsorganisaties bekeken

Welzijnsorganisaties zijn essentieel voor de zorg en de leefbaarheid in Haarlemmermeer en voor de preventiemaatregelen die de coalitie wil. Er zijn zorgen over de instanties die het sociaal beleid uitvoeren. Eerder ingezette bezuinigingen moeten nog worden uitgevoerd en tegelijk groeit de gemeente en moet er meer worden gedaan. Om slimmer en eenvoudiger te werken wordt er gekeken naar integratie en het ontdubbelen van activiteiten die door de verschillende instellingen worden aangeboden. En er wordt ruimer gekeken naar de doelmatigheid en effectiviteit van de huidige werkwijze van de jeugdcentra en welke bijdrage ze leveren aan het welzijn van de jeugd.

8.3 Sport, recreatie en cultuur

Sport is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid. De coalitiepartijen willen sport voor alle Haarlemmermeerders toegankelijk houden. Het bevordert de onderlinge contacten. Sport is ook belangrijk in kader van preventie en het zo vroeg mogelijk signaleren van (aankomende) problemen bij zowel jongeren als volwassenen. Denk hierbij aan eenzaamheid, gezondheid en andere problemen.

Er komt onderzoek naar de effectiviteit van de bestedingen van het geld aan sport. De coalitie wil weten of het sportgeld doeltreffender kan worden ingezet. En hoe er meer mensen, van elke leeftijd, in beweging komen en gezond oud worden. Het gaat dan om samenwerking met instanties die zich bezighouden met sport, integratie van onderwijs, zorg en sport, maar ook bijvoorbeeld over multifunctioneel gebruik van sportfaciliteiten.

In het onderzoek wordt ook het sporten buiten verenigingsverband meegenomen. Gezamenlijk sporten in verenigingsverband heeft veel positieve effecten, onder andere tegen eenzaamheid en voor het bevorderen van saamhorigheid, maar er zijn ook veel mensen die buiten verenigingsverband, ongesubsidieerd, sporten. De gemeente wil gebruik maken van de kennis van alle aanbieders van sport om meer mensen aan het sporten te krijgen. Sport en cultuur moeten nog beter toegankelijk worden voor mensen met een beperking.

Recreëren in Haarlemmermeer richt zich nu vooral op het groen. De coalitie wil meer ontwikkeling van recreatie op het water. De gemeentelijke omgevingsvisie en het Groenstructuurplan zijn leidend in zo goed mogelijk behouden van het open landschap en stedelijk groen.

Kunst en cultuur kunnen verrijken, verbinden, verrassen en het leven leuker maken. In Haarlemmermeer moet er cultuur zijn voor jong en oud, met nadruk op het versterken van lokale identiteit en initiatieven waarbij de coalitie oog houdt voor ons erfgoed en inzet op cultureel ondernemerschap.
De gemeente wil met de schouwburg in Hoofddorp kijken hoe deze intensiever en multifunctioneler gebruikt kan worden, zodat deze meer eigen inkomsten kan genereren.

8.4 Dorpshuizen en wijkgebouwen

Dorpshuizen en wijkgebouwen zijn belangrijke plekken voor ontmoeting, ontspanning, maatschappelijk initiatief en zorg. De coalitiepartijen willen de doelmatigheid van al het maatschappelijk vastgoed beoordelen en onderzoeken of daar met slimme keuzes kan worden bespaard of extra inkomsten kunnen worden gegenereerd. De coalitie zou graag zorgen dat hier meer ondernemerschap mogelijk is zonder het risico op oneerlijke concurrentie met reguliere horeca.

8.5 Asielopvang

We houden ons aan de spreidingswet en de wettelijke opgave voor opvang. Van het kabinet verwachten wij voldoende middelen voor het COA om fatsoenlijke opvang te regelen en uitvoering van het Europese migratiepact om het aantal asielaanvragen te verminderen.

Er wordt indien gevraagd ingezet op verlenging van het AZC aan de Planeetbaan. Mocht dit niet mogelijk zijn, zoekt de coalitie ruim van tevoren, in alle openheid naar een alternatief. Een structurele oplossing heeft de voorkeur boven een (dure) tijdelijke, waarbij telkens moet worden gezocht naar een nieuwe locatie.

Automatische voorrang voor statushouders bestaat niet; hierin volgt de gemeente landelijke regels. Statushouders zijn sinds 2022 niet als urgent genoemd in onze woonverordening. Wel hebben we ons te houden aan de landelijke taakstelling om statushouders te huisvesten, dit wordt gedaan door directe bemiddeling.

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is door Haarlemmermeer en zijn inwoners opgepakt en uitgevoerd. Nu het ernaar uitziet dat deze mensen langer blijven, willen de coalitiepartijen oplossingen qua werken, wonen en samenleven. Haarlemmermeer kan dit niet alleen en dringt in Den Haag aan op landelijke maatregelen en financiële steun.

8.6 Speerpunten maatschappelijke ontwikkeling

- Meer aandacht voor leefbaarheid in de buurten met voorzieningen op niveau en plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Buurtbudgetten worden voortgezet en eenvoudiger toestemming voor kleine initiatieven.
- Integratie van de besturen en het ontdubbelen van activiteiten van welzijnsorganisaties.
- Intensiever en multifunctioneler gebruik van de schouwburg in Hoofddorp.
- De coalitiepartijen willen dat meer mensen, van elke leeftijd, sporten.
- Zo goed mogelijk behouden van het open landschap en stedelijk groen.
- De coalitie zou graag zorgen dat er meer ondernemerschap mogelijk is in dorpshuizen, zonder het risico op oneerlijke concurrentie met reguliere horeca.
- We houden ons aan de spreidingswet en de wettelijke opgave voor opvang.

9. Bestuur, samenleving en publiekscontact

De coalitiepartijen gaan voor efficiënt en effectief bestuur, waarbij de dienstverlening aan bewoners en ondernemers duidelijk en klantgericht is. Benaderbaarheid van de gemeente en het bestuur voor bewoners, ondernemers en medewerkers staat centraal. De democratische rechtsstaat en de belangrijke rol van de gemeenteraad zijn vanzelfsprekend het uitgangspunt. Belangrijk is dat er een duidelijke toekomstvisie komt voor Haarlemmermeer, zodat er een heldere lijn komt voor toekomstige ontwikkelingen. Wat voor gemeente willen we zijn?

9.1 Identiteit Haarlemmermeer

Coalitiepartijen willen een samenhangend ‘verhaal van Haarlemmermeer’ waarin staat waar de gemeente qua wonen, werken en samenleven naar toe wil. Dit verhaal moet uitgedragen worden en leidend zijn in ontwikkelingen in Haarlemmermeer. Een kapstok voor beleid zodat voor iedereen duidelijk is waar de gemeente voor staat. Dit is een brede visie, waarin ook staat hoe Haarlemmermeer met zijn ruimte omgaat en hoe dat zich verhoudt tot ambities van de regio.

9.2 Uitvoeringskracht gemeentelijke organisatie

De komende jaren zijn veel projecten in uitvoering die het maximale vragen van de capaciteit van de organisatie. Daarom willen de coalitiepartijen dat de organisatie slagvaardiger wordt, zodat er meer capaciteit in de uitvoering kan. Hiervoor krijgt de organisatie de opdracht om slimmer en eenvoudiger te gaan werken door het werk minder complex en bureaucratisch te maken, bijvoorbeeld door mogelijkheden te onderzoeken hoe initiatiefnemers taken zelf uit kunnen voeren binnen de gestelde kaders.

De gemeentesecretaris krijgt opdracht om onderzoek te doen hoe de ambtelijke organisatie efficiënter kan werken. De opbrengst gaat naar verlichting van de werkdruk, verbetering van de dienstverlening en uitvoering van bestaand beleid. Uitdrukkelijke opdracht is te kijken waar het werk slimmer en eenvoudiger gemaakt kan worden. Onderdeel daarvan is ook de verdere digitalisering van de dienstverlening en klantcontacten.

De coalitiepartijen dringen aan op meer regie in de samenwerkingsverbanden en meer gebruik maken van de subsidiemogelijkheden die er regionaal, landelijk en Europees zijn. Daarom komt er een portefeuillehouder Internationale betrekkingen.

9.3 Kritisch kijken naar ondersteuning bestuur

Het dagelijks bestuur kijkt kritisch naar zijn eigen ondersteuning. Wat betreft de coalitie valt ook die ondersteuning onder het efficiencyonderzoek dat de gemeentesecretaris moet gaan doen. Ondersteuning van de raad is uiteraard aan de raad zelf. Het spreekt vanzelf dat goede en efficiënte ondersteuning van de raad essentieel is in een lokale democratie. Het is aan de gemeenteraad wat die aan de griffie vraagt en hierbij kritisch te zijn op het beslag dat de raad legt op de griffie en wat dit oplevert. Er ligt een rol van het college van B en W om hiermee rekening te houden zodat de raad, ondersteund door de griffie, zijn rollen goed kan blijven vervullen.

9.4 Vertrouwen, respect en grenzen

De coalitiepartijen juichen maatschappelijke initiatieven en participatie toe. Dit gebeurt met vertrouwen en wederzijds respect. Het is niet mogelijk alle initiatieven te honoreren of iedereen zijn zin te geven. Wettelijke en beleidsgrenzen moeten worden gehandhaafd. Informatie wordt gedigitaliseerd en spelregels en bijbehorende documenten worden duidelijk vindbaar op de website gezet. Verder vragen tijdig en helder communiceren over keuzes en beleid blijvende aandacht.

9.5 Participatie moet bijdragen aan beter resultaat

Participatie is geen doel op zich. Het moet bijdragen aan een beter resultaat. Kosten/baten-afweging is altijd van belang in participatietrajecten. De coalitie kijkt naar de effecten van het onlangs vastgestelde participatiebeleid. Om ook advies te krijgen van mensen die niet in eerste instantie de weg weten te vinden naar het gemeentehuis, gaan we in aanvulling één experiment doen met gelote deelnemers aan participatie. Juridische procedures zijn niet altijd te voorkomen.

9.6 Verbetering dienstverlening gemeente

De coalitiepartners zetten in op het verder digitaliseren van het contact met inwoners, zodat de service naar de inwoner eenvoudiger wordt. Het uitgangspunt hiervoor moet zijn ‘click-call-face’: digitaal contact is het uitgangspunt, telefonisch waar dat nuttig is en in persoon als dat nodig is. Zo is er minder ergernis, minder onnodig klantcontact en meer tijd voor goede dienstverlening. Dat maakt bewoners en ondernemers meer tevreden en scheelt veel ambtelijke capaciteit.

Concreet wordt gestreefd naar een persoonlijk dashboard met meldingen op één plek. Hier kunnen bewoners en ondernemers meldingen over de openbare ruimte doen en dan ook volgen wat ermee gebeurt. Daarnaast komt er een serviceplein in het nieuwe raadhuis, waar mensen op bepaalde tijden zonder afspraak met vragen kunnen binnenlopen. In de communicatie wordt gestreefd naar begrijpelijke en toegankelijke taal op B1-niveau.

Al met al moet dit ervoor zorgen dat bewoners en ondernemers op een efficiënte manier makkelijker, sneller en beter geholpen zijn als ze met de gemeente te maken hebben.

9.7 Speerpunten Bestuur, samenleving en publiekscontact

- Coalitiepartijen willen een samenhangend ‘verhaal van Haarlemmermeer’ waarin staat waar de gemeente qua wonen, werken, samenleven en gebruik van onze ruimte naar toe wil.
- Onderzoek naar slimmer en eenvoudiger werken door de gemeentelijke organisatie.
- Digitalisering dienstverlening, en een serviceplein, zodat inwoners en ondernemers beter geïnformeerd zijn en de status van hun vragen kunnen volgen.
- Meer regie in samenwerkingsverbanden en meer gebruik maken van de subsidiemogelijkheden die zijn.
- De coalitiepartijen juichen maatschappelijke initiatieven en participatie toe. Dit gebeurt met vertrouwen en wederzijds respect.

10. Financiën

Haarlemmermeer is een van de financieel meest gezonde gemeentes van Nederland en wil dat blijven. Ook voor de komende bestuursperiode gaan de coalitiepartijen voor een goed beheerde en sluitende begroting. Dat is een grote opgave. De partijen realiseren zich terdege dat de financiën onder druk staan. Hogere kosten en meer taken aan de ene kant en minder inkomsten aan de andere kant zorgen er mede voor dat ook Haarlemmermeer grote uitdagingen kent om de begroting sluitend te krijgen.

10.1 Aanpak en tabel

Voorkomen van uitgaven op termijn staat aan de basis van de plannen van de coalitiepartijen. Preventie gaat leiden tot minder uitgaven. In het fysiek domein, maatschappelijke ontwikkeling en realistische en betere planning van projecten. Aan de uitgavenkant van de gemeente wordt gekeken naar efficiencymaatregelen binnen de gemeentelijke organisatie en het verlengen van afschrijvingstermijnen van onder ander (kantoor)materieel.
Soms is het nodig om de inkomsten te verhogen en tegelijk gaat Haarlemmermeer ook zuiniger om met het geld door uitgaven te verminderen. De coalitiepartijen vragen niet iets extra van bewoners of ondernemers zonder dat zelf ook iets aan de uitgaven doen.

Uitgangspunt in de financiering is dat er binnen programma's wordt gezocht naar dekking voor tekorten of nieuw beleid. En dat eventuele meerkosten worden gedekt uit efficiencyvoordelen. Dit lukt niet altijd. Soms zijn aanvullende maatregelen nodig.

Hieronder staat per onderdeel van de begrotingstabel een toelichting. In het algemeen geldt dat plannen tijd nodig hebben om uitgevoerd te worden en de bijbehorende uitgaven ook inlopen.

Reserves

1. Inzet Algemene Dekkingsreserve
   Om bewoners en ondernemers zoveel mogelijk te ontzien, gebruiken de coalitiepartijen de Algemene Dekkingsreserve (ADR) om de begroting sluitend te maken. Dit is beperkt tot een bedrag van 5 miljoen. Als het jaarresultaat positief is, gaat het saldo tot de eerste 5 miljoen weer terug naar de ADR, zodat deze kunnen blijven worden ingezet om de begroting sluitend te krijgen.
2. Stelpost Jeugdzorg
   Van de stelpost van 5 miljoen die jaarlijks voor de Jeugdzorg staat begroot, wordt minder dan de helft uitgegeven. Het is prudent om deze post te verlagen naar 2,5 miljoen, waarmee 2,5 miljoen vrijkomt.

Wensen

3. Handhaving
   Team Handhaving & Toezicht wordt de komende vier jaar versterkt. Hiervoor investeert de coalitie 1,5 miljoen. Er komen 8 extra wijkboa's, 4 Fte voor team verrommeling en de jeugdboa's worden opgeleid tot wijkboa's.
4. Openbare Orde en Veiligheid (OOV)
   Team Openbare Orde & Veiligheid (OOV) wordt uitgebreid met een casusregisseur persoonsgerichte aanpak jeugdcriminaliteit, 2 casusregisseurs jeugdoverlast en 8 Fte beleid en uitvoering voor coördinatie aanpak criminaliteit en calamiteiten. Hiervoor investeren de coalitiepartijen 1,5 miljoen euro.
5. Preventie sociaal domein (o.a. jongerenwerk)
   Er wordt 1,5 miljoen geïnvesteerd in het sociaal domein. Dit bestaat uit terugdraaien van eerdere bezuiniging op jongerenwerk (500.000) en 1 miljoen extra voor preventie. Bedoeld voor onder andere jongerenwerk maar ook op (andere gebieden van) preventie. De coalitiepartijen gaan ervan uit dat door preventie de behoefte aan zorg daalt en de totale kosten niet stijgen. Hiermee verwachten de coalitiepartijen de kosten en de investeringen op de lange termijn in het sociaal domein aan te kunnen.
6. Uitvoeringsplan Mobiliteit (UPM)
   De kapitaallasten van de uitvoering van het UPM lopen in de komende vier jaar op tot 1,7 miljoen.

Dekking

7. Index lokale heffingen
   Haarlemmermeer gebruikt momenteel voor het indexeren de Consumentenprijsindex, waarin loonontwikkeling onvoldoende is meegenomen. De coalitie kiest voor een loon-prijsindex, die meer in lijn is met de uitgaven die een gemeente doet.
8. Fysiek domein
   Door in het programma genoemde efficiencymaatregelen rekent de coalitie op een besparing van 2,5 miljoen in het fysiek domein.
9. Maatschappelijke ontwikkeling
   Door in het programma genoemde efficiencymaatregelen rekent de coalitie op een besparing van 1,3 miljoen in het programma Maatschappelijke ontwikkeling.
10. Realisme in groei
    Door betere planning en beter portfoliomanagement ontstaat meer realisme in groei. Dit zorgt voor een besparing van 900.000 euro.
11. Verlengen afschrijvingstermijnen
    Door afschrijvingstermijnen van middelen van de gemeente te verlengen, is een structurele besparing van 700.000 euro haalbaar.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Voorjaarsrapportage 2026	**-**	**-5.974**	**-10.026**	**-10.034**
1. Inzet algemene dekkingsreserve	-2.059	2.840	5.000	5.000
2. Stelpost Jeugdzorg	2.500	2.500	2.500	2.500
	441	**-634**	**-2.526**	**-2.534**
Wensen				
3. Handhaving	-750	-1.000	-1.500	-1.500
4. Openbare orde en veiligheid	-750	-1.000	-1.500	-1.500
5. Preventie sociaal domein (o.a. jongerenwerk)	-750	-1.000	-1.500	-1.500
6. Uitvoeringsprogramma mobiliteit	-105	-665	-1.215	-1.754
	-1.914	**-4.299**	**-8.241**	**-8.788**
Dekking				
7. Index lokale heffingen	1.949	1.949	1.949	1.949
8. Fysiek domein	-	500	1.500	2.500
9. Maatschappelijke ontwikkeling	-	250	750	1.300
10. Realisme in groei	-	900	900	900
11. Verlengen afschrijvingstermijnen	-35	700	700	700
Totaal	**0**	**0**	**-2.442**	**-1.439**

10.2 Speerpunten Financiën

- Voorkomen Een goed beheerde en sluitende begroting
- Dekking voor tekorten of nieuw beleid wordt gezocht binnen eigen programma's. Eventuele meerkosten komen uit efficiencyvoordelen.
- De coalitie kiest voor een loon-prijsindex, die meer in lijn is met de uitgaven die een gemeente doet.
- Als lastenverhoging onvermijdelijk is, zullen verhogingen van lasten hand in hand gaan met vermindering van gemeentelijke uitgaven.
- Preventieve maatregelen moeten gaan leiden tot lagere uitgaven of betere dienstverlening.